

Kommunförvaltningen

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar gällande utkast till lagrådsremiss *En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar*

Östhammars kommun har getts möjlighet att besvara remissen *En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar* från Klimat- och näringslivsdepartementet. I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på utkastet till lagrådsremiss.

Bakgrund

Regeringen beslutade i november 2023 att tillsätta en utredning om ny kärnkraft. Utredningen har i uppdrag att se över nuvarande regler för att underlätta för ny kärnkraft. Uppdraget består av flera delar och utredningen lämnade i januari 2025 delbetänkandet *Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter* (SOU 2025:7) till regeringen. I delbetänkandet första del, som avsåg att utreda hur tillståndsprövningen av nya kärnkraftsreaktorer kan effektiveras, presenterade utredningen bland annat en ny lag om principbeslut, som innebär ett tidigt politiskt ställningstagande. Det föreslogs även en del ändringar i miljöbalken och kärntekniklagen, bland annat för att få en tydligare uppdelning mellan prövningen enligt de två lagstiftningarna.

I maj 2025 presenterade Klimat- och näringslivsdepartementet, i promemorian *En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar*, förslag på tillståndsprövning av kärntekniska anläggningar som skiljde sig från det förslag som utredningen presenterade i februari. I promemorian föreslogs, istället för den av utredningen föreslagna lagen om principbeslut, en ny lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar. Ansökan om regeringens godkännande enligt den nya lagen föreslogs vara frivilligt; det skulle enligt promemorians förslag även fortsatt vara möjligt att få anläggningen prövad enligt nuvarande förfarande med regeringsprövning i ett senare skede. Den så kallade kommunala vetorätten är i förslaget knuten till regeringens godkännande oavsett prövningsförfarande.

Det nu remitterade utkastet till lagrådsremiss är en vidareutveckling av de förslag som presenterats i delbetänkandet och i promemorian.

I utkastet föreslås att en ny lag om regeringens godkännande införs, i stora delar i enlighet med vad som presenterades i promemorian. Inför regeringens godkännande får, till vägledning för hur mark- och vattenområden ska användas, regeringen ta fram en plan för kärntekniska anläggningar. En antagen plan är en förutsättning för att regeringen ska få godkänna en kärnteknisk anläggning. Planen är vägledande men inte bindande för

Kommunförvaltningen

kommunens planläggning. Berörd eller berörda kommuners tillstyrkan är en förutsättning för såväl regeringens godkännande av en kärnteknisk anläggning som för antagande eller ändring av en plan för en kärnteknisk anläggning.

Det föreslås även en del ändringar i kärntekniklagen med utgångspunkt i utredningens förslag; bland annat införs stegvis kontroll samt möjlighet till så kallad förberedande dialog och förhandsbesked. Däremot föreslås inte den av utredningen föreslagna tydligare uppdelningen mellan prövningen enligt miljöbalken och kärntekniklagen genomföras.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun har tidigare lämnat synpunkter på såväl kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkandet *Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter* (KS-2025-48) som på promemorian *En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar* (KS-2025-471). Om inget annat anges, kvarstår kommunen vid tidigare framförda synpunkter gällande de förslag som presenterats redan i delbetänkandet eller i promemorian.

I kommunens yttrande över promemorian framförde kommunen att vissa delar var otydliga eller innehöll motsägelser samt att vissa aspekter och konsekvenser av de presenterade förslagen hade behövts belysas ytterligare. Det nu remitterade utkastet innehåller flertalet klargörande i de delar som kommunen då lyfte, exempelvis gällande hur den föreslagna planen för kärntekniska anläggningar påverkar och kopplar till de planprocesser som idag är lagstadgade genom plan- och byggprocessen samt angående vem som ska göra den strategiska miljöbedömningen, vilket kommunen anser är positivt.

Östhammars kommun är även positiv till de förtydligande som görs i utkastet till lagrådsremiss angående att berörd eller berörda kommuners tillstyrkan ska inhämtas i samband med godkännande av en kärnteknisk anläggning och vid antagande eller ändring av en plan för en kärnteknisk anläggning.

Östhammars kommun lyfte i sitt yttrande över kärnkraftsprövningens utredning att det, som en del i regeringens pågående arbete med att underlätta för ny kärnkraft, bör göras en översyn av kommunalekonomiska förutsättningar och incitament för att vara värdkommun för kärnkraft. Kommunen kvarstår vid denna synpunkt och vill lyfta den rapport som kommunen tagits fram om ny kärnkraft ur ett kommunalekonomiskt planeringsperspektiv inom ett av de via Naturvårdsverket finansierade pilotprojekten för planering av ny kärnkraft.